

«Τῆ γλῶσσα μου ἔδωσαν Ἑλληνική» (Οδ. Ἐλύτης, Ἄξιον ἔστιν, 1959)

ὑπό

Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου

Μεσσηνίας Χρυσοστόμου

Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἡ 9^η Φεβρουαρίου ὀρίστηκε ἀπό τό Ἐκτελεστικό Συμβούλιο τῆς UNESCO, ὕστερα ἀπό τήν πρωτοβουλία τοῦ Μονίμου Ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος στήν UNESCO κ. Γεωργίου Κουμουτσάκου, ὡς ἡ «Παγκόσμια Ἡμέρα Ἑλληνικῆς Γλώσσας».

Ἡ ἀπόφαση αὐτή ἐπιβεβαιώνει ὄχι μόνο τόν σεβασμό στήν διαχρονία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, ὡς φορέα πολιτισμοῦ, κιβωτοῦ ἀξιῶν καί ὄργανου ἔκφρασης, δημιουργίας καί συνεννόησης ἀλλά διατρανώνει καί τήν οἰκουμενικότητά τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας στήν πολιτιστική κληρονομιά τῆς ἀνθρωπότητας.

40 αἰῶνες προφορικῆς παράδοσης καί 35 αἰῶνες γραπτῆς «ἡ ἑλληνική γλῶσσα δέν ἔπαψε ποτέ νά ὀμιλεῖται..., χωρίς ποτέ νά ὑπάρξει κενό» (Γ. Σεφέρης).

Ἡ Ἑλληνική Γλῶσσα, ὡς «πρωτογλῶσσα» καί μητέρα ἄλλων γλωσσῶν, μέ «σπερματικό-γονιμοποιητικό» ρόλο καί διαχρονική πορεία, ἔχει προσφέρει τά μέγιστα στή διαμόρφωση τοῦ ἐπιστημονικοῦ λεξιλογίου, στήν ἔκφραση τῆς τέχνης στήν λογοτεχνία, στήν εὐαγγελική-βιβλική παράδοση καί στήν γραμματολογία, ἐκκλησιαστική καί θύραθεν.

Ἱστορικά ἡ Ἑλληνική Γλῶσσα κατέχει καίρια θέση στή γλωσσική ἔκφραση καί διατύπωση θεμελιωδῶν ἐννοιῶν καί λέξεων τῆς εὐρωπαϊκῆς καί τῆς εὐρύτερης διανόησης, μέ ἐκφράσεις οἱ ὁποῖες ἀποδεικνύουν ὅτι προέρχονται ἀπό τήν πρόσληψη λέξεων, ὄρων καί ἐννοιῶν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας.

Ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς πρόσληψης ἡ Ἑλληνική Γλῶσσα διαχρονικά καί οἰκουμενικά παραμένει ἀνεξάντλητη πηγή τῆς διεθνούς ἐπιστημονικῆς ὀρολογίας στήν ἰατρική, στά μαθηματικά, στή φυσική, στή χημεία,

στή μηχανική, στην αστρονομία, στην κβαντομηχανική, στη θεολογία, στη φιλοσοφία, στις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες.

Ο Έλληνας φιλοσοφικός λόγος και οι διαχρονικές αξίες του Έλληνικού πολιτισμού εξάλλου είναι ή βάση, πάνω στην οποία στηρίχθηκε και αναπτύχθηκε και ή φιλοσοφία της Δύσης και διατυπώθηκαν οι αρχές των σύγχρονων κοινωνικών και ούμανιστικών κινήματων.

Ολόκληρος ο Δυτικός Πολιτισμός στηρίζεται σε λέξεις και όρους τούς οποίους δανείστηκε από την Ελλάδα, τόσο γλωσσικά, όσο και πολιτισμικά. Είναι χαρακτηριστική ή διαπίστωση ότι «άν ή Ελλάδα ζητούσε πίσω τίς λέξεις πού έχει δανείσει στον Δυτικό Πολιτισμό, αυτός θά είχε καταρρεύσει» (Ακαδημαϊκός Jacqueline de Romilly).

Γιά όλους αυτούς τούς λόγους ή Έλληνική Γλώσσα απολαμβάνει «αξίως και δικαίως» της παγκόσμιας αναγνώρισης, προβολής και τιμής.

Όμως εξαιτίας αυτής της τιμής, της αξίας και της προσφορᾶς ό έπετειακός αυτός έορτασμός δέν πρέπει νά αποτελέσει μόνο μία άπλή ανάμνηση ή επισήμανση. Πρέπει άπαραίτητα και έπιτακτικά νά αποτελέσει τήν άφορμή ώστε ή Έλληνική Γλώσσα νά μήν κινδυνεύει από τήν περιθωριοποίηση, τήν έγκατάλειψη και τήν κακοποίηση, τόσο στην εκπαίδευση όσο και στή γενικότερη νεοελληνική πραγματικότητα.

Έάν θέλουμε πραγματικά νά είμαστε άληθινοί Ευρωπαίοι, θά πρέπει νά διασώσουμε και νά προστατεύσουμε τήν Έλληνική Γλώσσα πρώτιστα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, γιατί δέν μπορεί ό «λειτουργικός αναλφαβητισμός» νά χαρακτηρίζει τά νέα παιδιά, επιβεβαιώνοντας τήν άδυναμία έπαρκούς κατανόησης του γραπτού και προφορικού έλληνοσ λόγου, μέ συνέπειες τήν δυσκολία στή σκέψη, στην εκφραση, στην επικοινωνία, στην όρθή κρίση, έπιλογή και αντίληψη.

Δέν μπορεί ή Έλληνική Γλώσσα και ό Έλληνικός Πολιτισμός νά άνθουν στή Κίνα, στην Ίαπωνία, στον Καναδά, στην Άμερική και στά Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια και νά συζητούμε σήμερα στό εκπαιδευτικό γίγνεσθαι εάν χρειάζονται αναβάθμιση οι ανθρωπιστικές σπουδές στά

Πανεπιστήμια τῆς Πατρίδος μας, ὅπου ἐπιβεβαιώνεται ἐπιστημονικά καί ἐρευνητικά διαχρονικά τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καί ἀποδεικνύεται ἱστορικά ἡ δυναμικότητα καί δημιουργικότητάς της.

Ανάλογη εὐαισθησία καί προσοχή θά πρέπει νά ἐπιδείξουμε καί γιά τήν προβολή καί ἐνίσχυση τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας στήν Ἑλληνική Ὁμογένεια. Ἡ Ἑλληνική Γλῶσσα ἀποτελεῖ τό διακριτικό γνώρισμά μας στήν πολυγλωσσία καί πολιτισμικότητα ἐνῶ μαζί μέ τήν ἱστορία, τήν γεωγραφία καί τόν χριστιανισμό ἀποτελεῖ τήν ἐγκύστωση σέ ὅ,τι χαρακτηρίζουμε ὡς Ἑλληνικό Πολιτισμό.

Τά προβλήματα ἐπιβίωσης τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας δέν ἐπιλύονται μόνο μέ νομοθετικές ρυθμίσεις ἀλλά μέ τήν προστασία τήν προβολή, τήν συνεχή ἀξιοποίηση καί τήν δημιουργική ἐκμετάλλευσή της, δηλαδή ὡς σεβασμό στήν ἱστορία καί ἀναγνώριση τῆς προσφορᾶς της στό σήμερα καί τῆς συμβολῆς της στήν ἀνάπτυξη, τήν πρόοδο καί τήν ἰσόρροπη εὐημερία τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καί τῶν πολιτῶν Της.

Ἡ παροῦσα λοιπόν Ἡμερίδα προσβλέπει στήν εὐαισθητοποίηση καί τήν ἀφύπνισή μας στό συγκεκριμένο ζήτημα, ἐάν θέλουμε νά εἴμαστε συνεπεῖς μέ ὅ,τι κληρονομήσαμε καί τό ὅποιο καλούμεθα νά κληροδοτήσουμε στίς ἐπερχόμενες γενεές τῶν Ἑλλήνων καί τῶν Εὐρωπαίων Πολιτῶν.

Γιά τόν λόγο αὐτό εὐχαριστῶ πολύ τόν Μόνιμο Ἀντιπρόσωπο τῆς Ἑλλάδος στήν UNESCO Ἐντιμότατο κ. Γεώργιο Κουμουτσᾶκο, γιά τήν συμβολή του καί τήν συμμετοχή του, παρά τον φόρτο τῶν ὑποχρεώσεών του, ὡς ἐπίσης καί τούς δύο Ὁμιλητές, τόν Ἑλλογιμώτατο Καθηγητή τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. Ἀνδρέα Μαρκαντωνᾶτο καί τόν Δρ. Ἰωάννη Σόλαρη.

Ἰδιαίτερες εὐχαριστίες ὀφείλω στούς Ἐκπαιδευτικούς καί στούς Κληρικούς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως γιά τήν σημερινή τους παρουσία ἀλλά καί ὅλους ὅσοι συμμετέχουν καί παρίστανται..

Γιά τήν ὀργάνωση τῆς παρουσίας Ἡμερίδας, συνεργάστηκαν ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσσηνίας Ἀρχιμ. Φίλιππος Χαμαργιάς καί ἡ Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας καί

Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης μέ ἐπικεφαλῆς τόν κ. Δημήτρη Οἰκονομό-
πουλο, τούς ὁποίους καί συγχαίρω και τούς εὐχαριστῶ.